

خان نه بدال و سه بووری و دو هوزانیت نه به لاف

دیاره کوو سه بووری که سانه کی هه کاریه و چ حوکم لی نه کره ، دیسا چاخنی مروف دیوانا په رتوونی هه کاری تیکفه ددهت - نهوا سه بدالی مه زن خودی زئی رازی (صادق بهاء الدین نامیدی) چاپکری (۳) - نهف ناخی هه ف بهرچاقیت مه نا که فیت ، لیته ز بخوژی نزام چتوف مروف هوزوی بز دیت و چ ناف و نشان بو نامین .

ههروه گافا مروف ناقریه کی بدهت جانی (خان نه بدالی) دی دیمه نه کی شیولی و پر گرنک و گومان ناشکرایت ، ده سنقیسی هو نه خشانیدیه : «من کلام خان ابدال میر جزیر فرماید» ، قیجا دا بین و کتیا شهرفنامی فه که بن کا بوومه چ لسهر تومارکریه : (۴)

شهرفخانی بدلیسی دو ناف وهک تیک ثنیانه ده می لسهر تویاخوا (عهزیزان) د ناخفیت نه ویت میرانی لده فه را جزیری کرین : لی تیکی «میر نه بدال کوپی بدر الدینی» لی دووی نه فی ویه : «میر نه بدال کوپی عزالدینی» ، به لی لی گومانه کو نهف هه و دوکه نه ز بابه تی مه نه چونکی پشتی چهند بابه کا (ناصر بهگ کوپی شاه علی بهگ) ی (۵) کوپه که هه بو ناخی وی (خان نه بدال) بو ، بانی وی حوکم لجزیری گپراهه لسهر ده می (سلطان سلیمانی) تو د هه یاما وه زاره تا (رستم پاشا - الوزیر الأعظم) .

تیدی بهری ناصر بهگ روژت خو بدیمه هیک بینیت کوپی خو دانا جهی خو تو بهری ویدا (استانبولی) بو کوچکا سلطان سلیم خانی دووی (۶) د چاخنی وه زاره تا (محمد پاشا الأعظم) تا کو فرمانا میری وه ربگریت بو حوکمی ده فه را جزیری ، به لی وه غه را وی یجه نه هات و بگریتی ژ کوچکی ده ریخست ، لسهر فی را و پشتی چهند روژه کا فرمانه که (باب العالی) که هشته (خان نه بدالی) - ده می دگهل چهند نه فییت میریت بوتان دابو تو پشتی ژ نفیژا تیفاری ده رکه فتین د مرگه فتا (ادرنه) ، نهو که سیئت حازرزی هه می مان مهنده هووش و حیبه تی د کووکا فی په یامی و فی گازی کریندا .

به لی تیک ژ ره لامیت (خان نه بدالی) نه وژی (شیخی شیخان) بو - پشتی هو دیتی - ده لیه که دیت و خه نهج راخو دناف ملت (چاوش پاشی) - نهوی فرمان ژره ثانی - دابرو کوژت ، پشتی نهف چنده بوی (خان نه بدال) و هه قالیت وی خو بهرزه کرن دناف باژریدا به لی چ پی نه چو هه می گرتن و فرمانا سولطانی به مانا وان ده رکه فت - نه وژی نیزیکی سه د که سان بون ، (خان نه بدالی) ههفت کور لپاشخو هیلان : میر ناصر و میر شهرف و میر محمد و شاه علی و میر سیف الدین و میر عز الدین و میر

بو جارا دووی دی بهر په ریت وی ده سنقیسی که فن و په رتی و لی سه روین و لی ناف و نشان فه که بن ، نهوا بهری هه یامه کی من سیناقکه که لی نه خشانیدی و جنیکه که لی فه کولای لسهر هوزانفانی کوردی نه نیاس (سه ودانی) و هوزانا وی یا نه به لاف .

تیدی لقیته من دقت نهز هه له کادی فه نه ره کی له نداد هه که م به لکو بکارین بهر هه مه کی دنی گرنک و پر به ها بهرچاقکه بن و کوژه کی تار ی ژ دوپروکا نه ده لی کوردی رون بکه بن . بوومه لقیته دو هوزانیت نه به لاف و که س نه دیتی بهرچاف دین ، نهف ههردو هوزانه زی ییت فان ههردو چه له نکیت ژرینه و تانهو بزرو نه نیاسن و که سی چ لسهر نه نه خشانیدیه ، لی مخابن نهف ناف و نهف هوزانه مایه لی ده ننگ و لقین دنیف کتین که فتدا و که سی مافی خو وهر نه گرتیه لی نه دویره زی هیژ هه بن وه کی فان زانا و ژهاتیا ناف و نشان و بهر هه میت و په رتیه و مشک و مارو مرک و میریا هه ر تیکی ژ لانی خوفه باراخو تیکریت ، نانکو گه له هوزانیت فان هوزانفانا پویچ و په لچه بین و که سی نه دیتن . لی سه د حه یف و مخابن بو وان که سیته نهف خزینه لب ده ستاو قه دری وان نه زانی ، به لی پا جهی سوپاس و درو دییه ژ بوو خودی مه زن کو نهف چنده بوومه ساخکریه فهو ناخی هوزانفان (سه بووری) میری هه کاری و (میر نه بدال) میری جزیری بهر تیرین لریژا وان زانا و هنر مندو خزمه تکاریت فی ملله تی ، هیقیدارین ژ هه می لافه بته رخانندن و نفیسینی رابین و بیسه خزم و که س و کاریت و او بهر هه فانی لی بکه بن پدزی وان پیس و چه پهل و نه زانیت پین تی هلداین و چ قه در بوو نه گرتی و نهف بهر هه می کو لهر زیژا نه هیت کیشان ناگر تی بهر داین و بن ناخ کرین .

قیجا بهری وان ههردو هوزانا بهرچاقکه بن ییتفه فه کولینه کی لسهر فان ههردو که سا بکه بن - کا نهو کینه وچ لسهر هاتیه نفیسین .

تیدی ده می بین و بهر په ریت که فن وه رگریت کا چ به حسی (سه بووری) کریه نه م نا بین ، (۱) دوی ده می کو ده ست خه تی لسهر هوزانی هو داریژتیه : «من کلام صبوری حاکم حکاری فرماید» لیره دیاره کو سه بووری حوکم لده فه را هه کاری کریه ، نهفه زی جهی گومان و فه کولینایه ، به لی سه یدا (عبد الرحمن مزویری) ده می چنده هوزانیت (ریمه زانی بووی) یان (ریمه زان ناغاجزیری) به لاف کترین دگوفارا (روشه نبیری نوی) دا (۲) - ناخی وی ثنیانه ب - (سه بووری لی هه کاری) ژ فی

ټبدال .

هه تا ډیری ژفی چیروکی بوومه ناشکرادیت کوو (خان ټبدال) چ
حوکم نه کړه لی چیدیت ټهو هه یاما پستی بانی وی چوی بهر دلوفانیا
خودی حوکم تیدا گیرای زهر ډیری نافی وی چووبیت ب میری جزیری ،
ټف هه یاما هژی روزهک بیه یان سالهک بیه یان پتر بیه :
یا گرنگ ټهوه کو : حوکم لده ټهرا جزیری کړه .

به لی ټف خه شهو ټف چیروکه دی مینیت ټالوزو شیلی چنکو سه دا
سه د ټم نکارین بیژن کوو ټه ټه یه بی هوزانقانو ټف هوزانه زی گه هیه
مه ، لی نه دویره نفیسه فانا ناقیت وان خه له ت کربن و ټیک لشوینا ټیکی
دانایت نه خاسمه ناهه کی وه کی نافی (خان ټبدال) چنکو دیاره کو دوویت
دی بهری وی چوینه بناقی (میر ټبدال) ، دیسا (خان ټبدال) پاش بابک
بیه و نافی لی دانابه (میر ټبدال) .

ټومیدفارم ژټه ټف ټه ټینداریت په یفا کوردی و هوزانا ره سه ن هه ټیک ژ
لای و هیزو ټه ژه ناخو ریکا وان شاخیت بلندو به فری گرتی خوش و پاکژ
که ت به لکو بکارین وان ناقیت سته م لی هاتی کرنو که سی
نه نیاسی - لسه بهری بنکرینو پالقه ده ین بوو کاروانی نفیسه فانو
خزمه تکاریت مله تی کورد .

ټه ټه زی ده قا هوزانا سه بووری به هه وه کی ده سفیسی ډار ټی ټی :
«من کلام صیوری حاکم حکاری فرماید»

د عه جالی خه ملین گول ته نه دی باغی خه بان
نه کو فه صلا غوزلانه گول و گولزاری نه مان
بللی باغی نشین شهبی خه فاشی پی خوه شه
له و کو گولشه ن بوونه شیلان و گول پاری نه مان
ټیره م ټاسا خه ملی بوون ژ چه مه ن باده په ټیک
طالعیمه ژ چه مه ن سه بزه وو په یجانی نه مان
چه ندی ویرانه نشین شهبی هه ماما ل هه وا
له و کو ویرانه ویرانه کو دیواری نه مان
گه ر که سی ژار کو لشاگردی قه صابان مه وه دی
ټیرو شاهین کو لسهیدی کو نه بشمقاری نه مان
نه تی خه ندان شه قا به خشن مه ریضان چو مه مسح
دی چ موعجز بنمیتن کو تو بیاری نه مان
سه بری (سه بووری) به سه روه ک چه مه نی هاتی ده مه ک
مه سه بر دی بچ بیه ت سه روو سپینداری نه مان

ټه قا بیترزی هوزانا خان ټبدالیه :

سه ودایی جوان دهه سه ری پیران بنه مه ک نیست
پیرانه صیغت طبعی جوانان بنه مه ک نیست

ټولفت نه کونه ند پاکي ټنالوده نی ناپاک
ټه هلی خه ردو مه جلسی مه ستان بنه مه ک نیست
دهر باغی چرا نه غمه نی زه ند بللی پر دل
پر شاهدی گولر هونه قی بیستان بنه مه ک نیست
گه ر نه سه حه ری وه قت بو د فه صلی بوهاران
نالیده ن مورغان خوش ټه لجان بنه مه ک نیست
ټان سینه که پر عشق بو د سینگی جه ماده ست
په ی محبه تی جانانه مه را جان بنه مه ک نیست
تا ټه هلی نه دانه د سوخه نی حق بجه قیقت
دهر گووشی به دان گوفتی نیکان بنه مه ک نیست
ټان که س گه زه بان و دل ټهو نیست مووافق
سه وتی مه له ک و سیره تی شه یطان بنه مه ک نیست
ټه سراری محبه ت پره زهات و مگوید
وهر ټان حاله تی زیندان بنه مه ک نیست
ټه ز به ربکی نانی کیمه ش منته تی دووتان
نانه تی چوو بو د منته تی دووتان بنه مه ک نیست
ټه ز نوری بجیده ت چوو بو د دیده تی دل کوور
گه ر شه پنی نه هی موشه م عی شیتان بنه مه ک نیست
بیاری عیشت سه ر په یوده تی بزاره
ټه ورا چ که ن حکمه تی لوقان بنه مه ک نیست
خووی چ که ن ناکه س دو نراندی هه ر سوود
به خشه ندی ټه گه ر خیلعت و ټیحسان بنه مه ک نیست
سولطان و ټه میری نه بود راست گه ل مه ش
دهر ده ستی فه ندی مه لیکي خوراسان بنه مه ک نیست
هه م صوحه تی ناکه س که خوراستی سه ره نجام
گه ر بازه که نی هه مره زاغان بنه مه ک نیست
عاشقی زولی یارو نه صیه ست و کرینه
(ټبدال) بمن له علی د به خشان بنه مه ک نیست

ژندهر :

- ١) الشرفنامه تألیف الأمير شرفخانه البلیسی / مطبعة النجاح بغداد/ ١٩٥٣ .
- ٢) گوفارا «روشه نیبری نوی» هژمارا (١٠٢) تیرمه ما ١٩٨٤ ی . سهیدانی مزویری پیچ هوزانیت
(ره مزان ناغا جزیری) تیدا به لافکرینه ، منزی چند هوزان دانان به رامیه ر ته رازیا ده سفیسه کا
که فزو په رفی و بی سه رو بن و دو بروک و بی خودان ، قه باروی ١٥٢٠٠ سم ، د په رتوخانا شیخ
ممدوحی بریفکی (خودی زی رازیبت) به رچاقیت من که ت .
- ٣) دیوانا په رتونی هه کاری . صادق بهاء الدین ټامیدی . دار الحریه بغداد ١٩٧٨
- ٤) شه ره فنامه ، به ره ری (١٥١) .
- ٥) شه ره فنامه ، به ره ری (١٥٩) .
- ٦) سلطان سلیم خانی دووی کوبری (سلیان القانونیه) به ، میراق وه گرت ژ سالا ١٥٦٦ ز هه تا
١٥٧٤ ز .